

NORGES HØYESTERETT

Den 27. juni 2006 avsa Høyesterett dom i

HR-2006-01130-A, (sak nr. 2006/368), straffesak, anke,

I.

A

(advokat Gunnar K. Hagen)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

(kst. statsadvokat Elisabeth Jordan
Ramstad)

II.

Den offentlige påtalemyndighet

(kst. statsadvokat Elisabeth Jordan
Ramstad)

mot

A

(advokat Gunnar K. Hagen)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Tjomsland**: Saken gjelder straffutmåling for blant annet voldtekt. Et spørsmål er om den skjerpede strafferammen ved gjentakelse i straffeloven § 192 tredje ledd bokstav c får anvendelse på grunn av en svensk voldtektsdom, jf. straffeloven § 61 tredje ledd.
- (2) Oslo tingrett avsa 24. august 2005 dom som for straffekravet hadde følgende domsslutning:

”A, f. 05.01.62, dømmes for overtredelse av strl. § 192, 1. ledd bokstav a, jfr. 2. ledd bokstav a, strl. § 342, 1. ledd, bokstav c), strl. § 228, 1. og 2. ledd, 1. straffalternativ, jfr. § 232, alt sammenholdt med strl. § 62, til en straff av fengsel i 4 – fire – år. Til fradrag i straffen går 94 – nittifire – dager for utholdt varetekt, jfr. strl. § 60.”
- (3) A ble i tillegg dømt til å betale 4 442 kroner i erstatning og 110 000 kroner i oppreisning til vedkommende som var fornærmet ved overtredelsene av straffeloven §§ 192 og 342,

og 10 000 kroner i oppreisning til vedkommende som var fornærmet ved overtredelsen av straffeloven § 228.

- (4) Statsadvokatene i Oslo påanket dommen til Borgarting lagmannsrett. Anken gjaldt straffutmålingen. Lagmannsretten avsa 3. januar 2006 dom med slik domsslutning:

”I tingrettens dom gjøres den endring at straffen fastsettes til fengsel i 5 – fem – år. Til fradrag i straffen går 226 – tohundreogtjuuseks – dager for utholdt varetekt.”

- (5) Domfelte har anket over straffutmålingen. Han gjør gjeldende at lagmannsretten i forhold til en voldtektsdom han har fått i Sverige, uriktig har anvendt bestemmelsen i straffeloven § 61 tredje ledd, jf. første ledd, og at straffutmålingen under enhver omstendighet er for streng. Statsadvokatene i Oslo har inngitt motanke. Det gjøres gjeldende at lagmannsretten skulle ha anvendt straffeloven § 192 tredje ledd bokstav c på grunn av den svenske voldtektsdommen, og at straffen derfor bør skjerpes.
- (6) *Jeg er kommet til at straffeloven § 192 tredje ledd bokstav c, jf. § 61 tredje ledd skulle vært anvendt, men at det ikke er grunnlag for å endre den straffen som lagmannsretten har fastsatt.*
- (7) Voldtektsforbrytelsen er det dominerende forholdet som omfattes av domfellelsen. Domfelte og fornærmede hadde vært samboere sommeren 2002. Forholdet ble avsluttet høsten 2002, men partene hadde fremdeles noe kontakt. Den 4. juli 2003 oppsøkte domfelte fornærmede angivelig for å gjøre ferdig oppussingen av badet som han hadde påbegynt mens de var samboere. Når det gjelder det nærmere hendelsesforløpet har lagmannsretten vist til tingrettens domsgrunner. Tingretten har for sin del i all hovedsak bygd på fornærmedes forklaring, og det fremgår her:

”... Ifølge B sin forklaring for retten hadde tiltalte etter noe tid, og etter at han hadde vært inne på badet, kommet inn i stuen. De hadde da satt seg i hver sin ”to-seters” sofa. Ifølge B hadde tiltalte da berørt henne med hånden på overarmen, og hvorefter B hadde gitt uttrykk for at hun ikke ville bli ”tatt på”. Dette under henvisning til at forholdet mellom dem var avsluttet. Ifølge B hadde tiltalte da umiddelbart slått til henne i ansiktet med knyttet hånd. Ifølge B var slaget hardt, og hun hadde hørt en ”metallyd” i hodet som følge av slaget. Deretter hadde tiltalte umiddelbart etter kommandert henne til å ta av seg klærne, og hvorefter han med ”jerngrep” hadde ført henne inn på soverommet. B hadde herunder også blitt lugget kraftig en gang i håret. Om det videre hendelsesforløp har B framholdt at hun ble utsatt for seksuelle overgrep som strakk seg over tre perioder. Tiltalte hadde herunder hatt medbrakt sorte stripes, som hadde blitt festet rundt håndleddene hennes, men uten at hendene hadde blitt bundet sammen. B hadde i denne anledning uttalt at ”tiltalte skulle få den sex han ville, bare han ikke bandt henne”. Ifølge B hadde hun blitt svært redd, og hun anså at det hadde ”klikket for ham”. I den første fasen hadde tiltalte tvunget henne til å suge seg. Tiltalte hadde etter hvert fått ereksjon og med påfølgende utløsning i munnen hennes. Ifølge B hadde hun løpt ut på kjøkkenet og spyttet ut sæden i en søppelbøtte. Hun følte kvalme og hadde brukket seg. Etter dette hadde tiltalte roet seg noe ned, og B hadde trodd at tiltalte ville la henne slippe med dette. Tiltalte hadde også ifølge vitnet gitt uttrykk for anger idet han hadde uttalt at ”nå har jeg i praksis nærmest voldtatt deg”. Ifølge B hadde imidlertid tiltalte etter kort tid igjen forgrepet seg på henne, herunder hadde han gjennomført vaginalt samleie med henne i ulike stillinger, både forfra og bakfra. Herunder hadde han også på ny tvunget henne til å suge sin penis flere ganger. Tiltalte hadde bedt henne ta fram en dildo. Ifølge B hadde hun imidlertid fått tiltalte til å la være å bruke dildoen, idet hun hadde vært livredd for å bli påført skader i underlivet. Tiltalte hadde også foreslått å hente en agurk inne på kjøkkenet, hvilket hun også hadde fått ham fra. ...

B har framholdt at hun etter hvert ble så utmattet og sliten at hun hadde kommet seg inn på badet, hvorefter hun hadde kastet opp. Mens hun satt bøyd over toalettskålen, hadde tiltalte kommet inn på badet med et tau og hvorefter han hadde forsøkt å tre et løkke av tauet rundt halsen hennes. Videre hadde han beordret henne tilbake i sengen og hvorefter han hadde forsøkt å binde tauet rundt henne mens hun lå på magen i sengen. Ifølge B hadde hun imidlertid klart å unngå å bli bundet gjennom å vri seg unna og hvorefter tauet hadde avsatt et ”svimerke” på magen hennes.”

- (8) A er videre domfelt for syv tilfeller av krenkelse av besøksforbud i forhold til B som han etter voldtekten ble ilagt av politiet 7. juli 2003. Disse fant sted i tidsrommet 8. juli til 26. oktober 2003 og omfatter både telefonhenvendelser, e-post, tekstmeldinger, brev og blomsterhilsen. Det er her tale om fortsatte forhold slik at antallet henvendelser til fornærmede er langt større.
- (9) Overtredelsen av straffeloven § 228 første og annet ledd, jf. § 232 er begått overfor en annen tidligere samboer. Domfelte er her funnet skyldig i ved en anledning i mars 2002 å ha slått fornærmede i hodet og på overkroppen. De slag han tildelte henne, medførte at hun ble hoven og øm i ansiktet og på overkroppen i flere dager.
- (10) Et hovedspørsmål under ankebehandlingen av saken har gjeldt betydningen av at domfelte ved Göta Hovrätts dom 27. januar 1997 ble idømt en straff av fengsel i fem år for blant annet ”grov voldtäkt”, jf. brottsbalken 6. kapittel § 1 tredje ledd.
- (11) Etter straffeloven § 192 tredje ledd bokstav c kan fengsel i inntil 21 år idømmes dersom ”den skyldige tidligere er straffet etter denne bestemmelsen eller etter § 195”. Aktor har gjort gjeldende at bestemmelsen også gjelder tidligere dommer avsagt i utlandet. Jeg er ikke enig med aktor i at et slikt standpunkt kan forankres i § 192 tredje ledd bokstav c isolert betraktet.
- (12) Straffeloven bygger etter mitt syn på den ordning at betydningen av tidligere straffedommer i utlandet reguleres av bestemmelsen i straffeloven § 61 tredje – tidligere annet – ledd. Etter denne bestemmelsen har retten adgang til å ”la tidligere straffer som er idømt i utlandet, begrunne skjerpet straff på samme måte som straffer som er idømt her i landet”. Det er etter mitt syn ikke tvilsomt at denne bestemmelsen kan anvendes i forhold til bestemmelsen om gjentagelsesstraff i § 192 tredje ledd bokstav c. Det er nettopp bestemmelser som i gjentagelsestilfeller gir adgang til å gå utover de ordinære strafferammer, bestemmelsen i § 61 tredje ledd tar sikte på, jf. i Rt 1970 side 88 (på side 89 nest siste avsnitt). Siden strafferammen etter straffeloven § 192 tredje ledd bokstav c er fengsel i 21 år, har den endring som ved lov 4. juli 2003 nr. 78 ble foretatt i straffeloven § 61 første ledd, ikke betydning for vår sak.
- (13) Bestemmelsen i § 61 tredje ledd innebærer altså at retten kan, men ikke nødvendigvis må, ta hensyn til utenlandske straffedommer ved å anvende den forhøyede strafferammen. Dommen i Göta Hovrätt 27. januar 1997 er en prøving av Motala tingrätts dom av 26. november 1996. Slik det straffbare forholdet er beskrevet i sistnevnte dom, som har vært fremlagt for Høyesterett, rammes det utvilsomt av straffeloven § 192 første ledd bokstav a, jf. annet ledd bokstav a. Under disse omstendigheter finner jeg det ubetenkelig og riktig å anvende straffeloven § 61 tredje ledd i forhold til den svenske dommen. De alminnelige vilkårene for gjentagelsesstraff i straffeloven § 61 annet – tidligere første – ledd er oppfylt. Seksårsperioden regnes fra avsluttet fullbyrdelse av den tidligere straffen

frem til tidspunktet for den nye forgåelsen. Domfelte avsluttet soningen av den svenske dommen ved løslatelse på prøve 31. mai 2000.

- (14) Den voldtekten som domfelte nå er domfelt for, var meget brutal og krenkende. Forholdet pågikk i flere perioder i til sammen omkring tre timer. Fornærmede ble påtvunget forskjellige seksuelle krenkelser, blant annet flere vaginale samleier og orale samleier med sædavgang i munnen. Forholdet har – som det vil ha fremgått av det som er gjengitt fra tingrettens dom – klare islett av vold, frihetsberøvelse og mishandling. Lagmannsretten har lagt til grunn at fornærmede i hele perioden ”var skrekkslagen og næret kontinuerlig frykt for nye overgrep”. Domfeltes stadige kontaktsøken i strid med besøksforbudet i tiden etter voldtekten har ifølge lagmannsretten skapt betydelig uro, utrygghet, frykt og angst hos fornærmede.
- (15) Jeg antar at straffen for voldtekten, herunder de etterfølgende bruddene på besøksforbudet, etter de senere års skjerpelse av straffenivået isolert betraktet ville vært fengsel i omkring fire år. Når man også tar i betraktning den svenske voldtektsdommen og den legemsfornærmelsen som han nå domfelles for, må straffen bli strengere. Den svenske dommen gjaldt en meget graverende voldtekt av en jente som var 15 år gammel, og krenkelsene i den saken har visse fellestrekk med vår sak. Voldtekten i denne saken ble begått bare tre år etter at han ble prøveløslatt fra straffen etter den forrige dommen. Det er etter straffelovens ordning en forskjell mellom å anvende en forhøyet strafferamme på grunn av straffeloven § 61 tredje ledd og å la en tidligere utenlandsk dom få betydning i straffskjerpene retning i sin alminnelighet, jf. Rt 2005 side 556 (på side 558 avsnitt 11).
- (16) Jeg er på denne bakgrunn blitt stående ved at den straffen – på fem års fengsel – som lagmannsretten har fastsatt, er passende. Det er opplyst at varetekstfradraget nå er 307* dager.
- (17) Jeg finner at det bør utformes en ny domsslutning, og jeg stemmer for denne

D O M :

A, født 5. januar 1962, dømmes for overtredelse av straffeloven § 192 første ledd, bokstav a, jf. annet ledd, bokstav a, jf. tredje ledd bokstav c, jf. straffeloven § 61 tredje ledd, straffeloven § 228 første og annet ledd, første straffalternativ, jf. § 232, straffeloven § 342 første ledd bokstav c, alt sammenholdt med straffeloven § 62, til en straff av fengsel i 5 – fem – år.

Til fradrag i straffen kommer 307* – trehundreogsyv – dager for utholdt varetekt.

- (18) Dommer **Flock:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (19) Kst. dommer **Kaasen:** Likeså.
- (20) Dommar **Utgård:** Det same.
- (21) Dommer **Lund:** Likeså.
- (22) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

A, født 5. januar 1962, dømmes for overtredelse av straffeloven § 192 første ledd, bokstav a, jf. annet ledd, bokstav a, jf. tredje ledd bokstav c, jf. straffeloven § 61 tredje ledd, straffeloven § 228 første og annet ledd, første straffalternativ, jf. § 232, straffeloven § 342 første ledd bokstav c, alt sammenholdt med straffeloven § 62, til en straff av fengsel i 5 – fem – år.

*Rettes til
401 –
firehundre-
ogen – dager,
jf. str.pr.l. §
44, jf. § 46.
Oslo,
24.08.2006

Til fradrag i straffen kommer 307* – trehundreogsyv – dager for utholdt varetekt.

Ketil Lund

Riktig utskrift bekreftes: